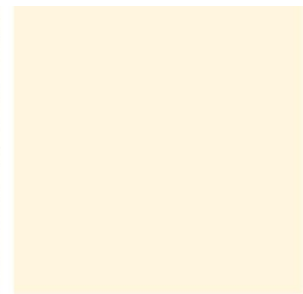
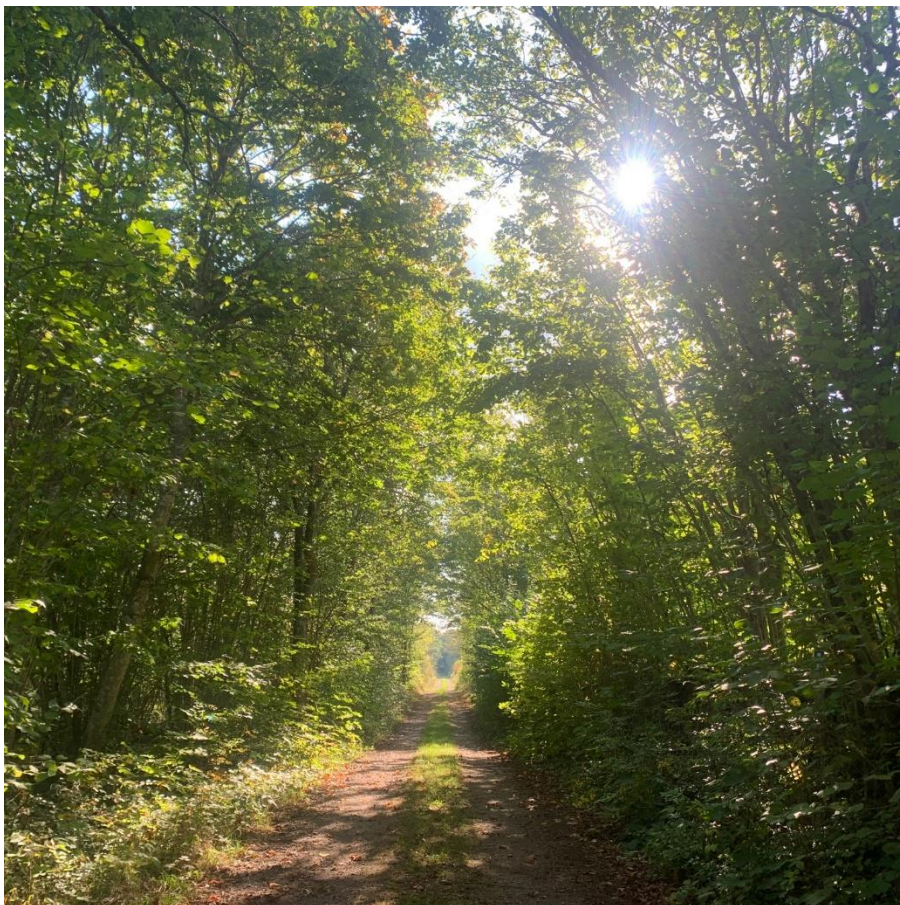

Vad händer i Mittlandet?

2024

MITTLANDET

Länsstyrelsen
Kalmar län

MITTLANDET

Titel: Vad händer i Mittlandet 2024
Författare: Susanne Forslund
Diarienummer: 10671-21
Utgivningsår: 2024
Omslagsbild: Rönnerum Foto: Anna Lindberg

Förord

Här kommer en sammanfattning av vad som planeras under 2024. Se det som ett nyhetsbrev med inbjudan till träffar och information om sådant som är på gång eller som kan vara av intresse för aktörer i Mittlandet och Mittlandsprojektet. Uppdateringar kommer löpande och Nyhetsbrevet om Mittlandet hittar du här: [Mittlandet | Länsstyrelsen Kalmar \(lansstyrelsen.se\)](https://mittlandet.lansstyrelsen.se)

Kalmar 2024-03-25

Susanne Forslund
Projektledare Mittlandet

MITTLANDET

Innehåll

VAD HÄNDER I MITTLANDET?	5
Temagrupper i Mittlandsprojektet	7
Träffar, aktiviteter och guidningar	8
Dialogsamtal om vatten, landskap och klimat på Öland	8
Mittlandsgården: Upplev får, bin, natur & kultur	8
Nu restaurerar vi våtmarker och hässlen i Vanserum-Bäcks naturreservat	9
Gökotta i Jämjö, Gärdslösa socken	9
Kurs: Skötsel av lövskog	9
Naturafton med öländsk natur, kultur och fika!	10
Station Linné	11
Humlans Naturspanare	11
Ölands största järnåldersby	11
Järnåldersveckan, vecka 30	12
Skäftekärr järnåldersby	12
Byvandring i Dyestad, Runsten socken	12
Information	13
Kulturspannmål odlas i Mittlandet	13
Bioblitz i Karum, Karås och Västra äng	14
Mittlandsleden	15
Fjärilsupprop	16

MITTLANDET

Vad händer i Mittlandet?

Mittlandet är världsunikt! Den stora variationen skapar en unik artrikedom, en fantastisk livsmiljö och ett spännande, välgörande och välkomnande besöksmål.

Fägata. Fotot: Helena Lager

En vision för Mittlandet låter så här:

Genom djup kunskap om Mittlandets värden, stor respekt för historia och kommande generationer kommer aktivt brukande, anpassad skötsel och hållbart nyttjande, att bevara och utveckla Mittlandets alla värden.

MITTLANDET

Målet för Mittlandsprojektet är att vi på ett långsiktigt och hållbart sätt bevarar och stärker natur- och kulturmiljövärdena, samtidigt som vi skapar mervärden för lantbruk och landsbygdsutveckling.

Vill du vara med och påverka innehållet i framtida vision och hur vi når våra önskvärda mål får du mer än gärna anmäla ditt intresse för en eller flera av de temagrupper som bildades i fjol.

Inom Mittlandsprojektet och hos aktörer i Mittlandet planeras en mängd aktiviteter. Kanske vill du delta för att lära eller bidra med erfarenhet och kunskap? Du är mycket välkommen att höra av dig, om du har något du vill informera om, ge tips och råd kring eller varför inte meddela ditt intresse för att få mer information om vad som är på gång i Mittlandet! Här visas endast ett axplock av vad som är på gång.

Vissa möten tar emot begränsat antal personer så anmäl dig i tid.

Vi ses i Mittlandet!

Susanne Forslund

Projektledare Mittlandet

E-post: Susanne.forslund@lansstyrelsen.se

Telefonnummer: 010-223 85 54

MITTLANDET

Temagrupper i Mittlandsprojektet

Ett antal grupper har redan utkristalliserat sig. De kommer att jobba fristående inom Mittlandsprojektet och bland annat ta fram förslag till vad som behöver göras för att ”på ett långsiktigt och hållbart sätt bevara och stärka natur- och kulturmiljövärdena, samtidigt som mervärden för lantbruk och landsbygdsutveckling skapas”. Flera träffar kommer anordnas i vår.

Är du intresserad att ingå i en grupp får du gärna anmäla dig till en eller flera av dem:

- Kulturarv
- Biologisk Mångfald
- Markanvändning
- Besöksnäring
- Vatten i landskapet

Anmäl ditt intresse till: Susanne Forslund, projektledare för projekt Mittlandet. e-post: Susanne.forslund@lansstyrelsen.se

Pav Johnsson, Anna Lindberg och Ludvig Pappmehl-Dufay föreläste på kursen Mittlandets Natur och Kultur. Foto: Susanne Forslund

Den 12 februari 2024 hölls en kurs för besöksnäringens aktörer om mångfalden i Mittlandet. Den handlade om naturens många arter, naturtyper och naturreservat samt järnålderns mängder av spår; husgrunder, gravar, stensträngar och fornborgar. Denna kurs efterfrågades inom temagruppen Besöksnäring och nu har den genomförts. Intresset var stort, med närmare 30 deltagare. Allt från ölandsguider, stug- och campingägare till besöksmål som Ölands Museum Himmelsberga och Kackelstugan var representerade.

MITTLANDET

Träffar, aktiviteter och guidningar

Dialogsamtal om vatten, landskap och klimat på Öland

Varmt välkomna på föredrag. Maria Tengö från Stockholms universitet kommer att presentera resultaten från det spännande forskningsprojektet "Dialogsamtal om vatten, landskap och klimat på Öland". I projektet har företrädare för lantbruket, naturvården, kommunerna, länsstyrelsen med flera träffats och diskuterat hur vi kan hantera utmaningar på Öland gällande vattenförvaltning och klimatanpassning.

Tid: 16 mars, 13.00

Plats: Ekerum

Arrangör: Årsmöte Ölands Vattenråd

Här kan ni läsa mer:

<https://su.drive.sunet.se/index.php/s/crZ62HcWO4npxGe>

Mittlandsgården: Upplev får, bin, natur & kultur

Salamanderspaning i Mittlandet

Följ med naturguiden och biologen Caroline på en spännande salamanderspaning i påsk. När vårvärmen kommer vaknar skogen till liv. I Stillhetens damm förbereds nu den stora vårfesten.

[Salamanderspaning i Mittlandet | Mittlandsgården \(mittlandsgarden.se\)](#)

Större vattensalamander

Fårsafari på Mittlandsgården

Följ med fåraherden Caroline på en upplevelse utöver det vanliga. Tillsammans med den kunniga naturguiden bjuds du in till nära kontakt med både djur och natur i det Öländska Mittlandet. Varje tisdag-torsdag från midsommar till början av augusti.

[Fårsafari på Mittlandsgården | Mittlandsgården \(mittlandsgarden.se\)](#)

MITTLANDET

Nu restaurerar vi våtmarker och hässlen i Vanserum-Bäcks naturreservat

Markägare och djurhållare samt reservatsförvaltare Johan Thorsén och Marcus Arnesson visar och berättar om naturreservatet Vanserum-Bäck. Markerna betas av nötkreatur och restaurering pågår inom ett stort projekt, Life Restored. Vi kommer att diskutera bete i mosaikmarker, liksom frågor kring röjning hässlen och ädellövskog, restaurering av Linds mossen, mm.

- Tid: 10 april, kl 13.00 – 16.00
- Plats: vid ladan invid vägen ca 1 km öst Rosenborgs Pensionat.
- OBS: Stövlar krävs, Medtag egen dryck – vi bjuder på bullar.
- Målgrupp: Djurhållare och markägare i Mittlandet
- Anmäl dig: Susanne Forslund, projektledare för projekt Mittlandet
- e-post: Susanne.forslund@lansstyrelsen.se

Gökotta i Jämjö, Gärdslösa socken

Promenad från hembygdsgården till Jämjö skola. Vi lyssnar på fågelsång, kanske göken? Vår guide är Björn Folkesson som brukar berätta om växter o träd. Fika korg medtages!

- Tid: Lördag den 4 maj kl. 6.00
- Plats: Samling vid Gärdslösa Hembygdsförenings hembygdsgård i Jämjö.
- Arrangör: Gärdslösa Hembygdsförening

Kurs: Skötsel av lövskog

Lär dig mer om att sköta lövskog på Skogsstyrelsens kurs i Borgholms kommun den 24 maj!

Vad kan ersätta askträd som drabbats av askskottsjuka? Vi besöker bestånd med olika skötselbehov. Vi tittar på förnygringsmetoder, röjning och gallring. Du får även lära dig mer om vilka fördelar utifrån biologisk mångfald, rekreativsvärden och klimatanpassning som ett ökat inslag av lövträd i skogslandskapet för med sig.

MITTLANDET

Tid: 24 maj, klockan 9–14.

Plats: Spjutterum, Runsten i Borgholms kommun. Samåk gärna.

Anmälan: senast den 21 maj via hemsidan.

Arrangörer: Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen bjuder på fika och lunch!

[Kalmar: Skötsel av lövskog - Skogsstyrelsen](#)

Naturafton med öländsk natur, kultur och fika!

Årets naturafton hålls som vanligt vid Borgs by (Gråborg) i Mittlandet kvällen den 5 juni.

Tid: 5 juni, från 17.30

Program: Tipspromenad

John Leo Carter underhåller med gitarr och sång

Naturvandring med Pav Johnsson i ängen

Vad händer i Mittlandet? Susanne Forslund berättar

Gårdsbutiken öppen och fika finns!

Plats: Samling i Borgs by, parkeringen

Målgrupp: Alla naturintresserade!

Arrangörer: Naturskyddsföreningen, Naturum och Studieförbundet

Ingen anmälan behövs

Kapellruin i Borgs by. Foto: Susanne Forslund

MITTLANDET

Station Linné

Station Linné erbjuder ett brett utbud av naturupplevelser – många av dem i Mittlandet. Dels har vi under vår och sommar ett antal fasta guidetider för allmänheten, se årets program: [Naturupplevelser](#) | [Naturskola](#) | [Naturguidningar](#) | [Föreläsningar \(stationlinne.se\)](#), dels anordnar vi mot beställning naturupplevelser/guidningar för privata sällskap, företag och skolklasser. Några spännande aktiviteter som erbjuds är orkidévandringar och barnaktiviteten Humlans Naturspanare.

Insektsstudie. Foto: Susanne Forslund

Humlans Naturspanare

Tillsammans med Station Linnés egna forskare beger sig barnen ut i omgivningen med håvar och mikroskop för att undersöka växter och djur. Vad vi tittar på beror på vad som händer just nu så det blir nya, spännande aktiviteter vid varje tillfälle.

Ölands största järnåldersby

Upplev spåren efter vad som har kallats Ölands guldålder. Följ med arkeologen och utgrävningsledaren Dr Ludvig Pappmehl-Dufay till de fantasieggande resterna av stormannagården i Gamla Skogsby. Se de urgamla spåren i landskapet och hör honom berätta om vad den här järnåldersbyn och den berömda Sandby Borg kan ha haft gemensamt. Du får höra om de senaste resultaten från Linnéuniversitetets utgrävningar på platsen.

Bokning: mejla datum, namn och antal personer till info@stationlinne.se

Pris: 280 kr per person, betalas i kassan i vårt café, vi öppnar 10.00

Arrangör: Station Linné

MITTLANDET

Järnåldersveckan, vecka 30

[Ölands järnåldersvecka \(ojv.se\)](http://ojv.se)

Under årets järnåldersvecka kommer det att hända en hel del i Mittlandet, inte minst i Skäftekärr, se nedan.

Skäftekärr järnåldersby

[Skäftekärr järnåldersby och fossilmuseum | Skäftekärr \(skaftekarr.com\)](http://skaftekarr.com)

I Skäftekärr finns en väl bevarad järnåldersby från perioden 300–700 e Kr. Mitt i järnåldersbyn ligger lämningarna från en stormansgård med fyra husgrunder. Alldeles bredvid finns en rekonstruktion av ett järnåldershus och en brandruin från ett tidigare rekonstruerat hus.

Runt den ”nya” gården finns ett återskapat järnålderslandskap med inhägnade åkrar, slätterängar och hamlade träd.

Under högsäsong erbjuds guidning särskilt anpassad för barnfamiljer.

Byvandring i Dyestad, Runsten socken

Lennart Nilsson guidar och berättar tillsammans med bybor om gårdarna, byggnaderna och de som bor och har bott i denna radby i Mittlandet. Efter vandringen fikar vi tillsammans.

Tid: lördag den 3 augusti, kl 13.00 – 16.00

Plats: Dyestads bygata

Målgrupp: Sockenbor och andra intresserade

Arrangör: Runstens Hembygdsförening

Ingen anmälan behövs

MITTLANDET

Information

Kulturspannmål odlas i Mittlandet

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

Föreningen Allkorn har nu påbörjat sin femte odlingsssäsong på Ölands Museum Himmelsberga. Ett 30-tal olika kultursorter såddes i höstas, delvis med stöd från Landsbygdsprogrammet och EU genom Länsstyrelsen i Kalmar. Vi planerar att så ytterligare ett 10-tal vårsådda sorter. Hushållningssällskapet i Toroslunda sköter sådd och skörd i demonstrationsrutorna.

Vi förökade under förra säsongen upp en 'evolutionär' sort av råg, en blandning av 15-tal rågsorter dvs en bred genetisk blandning som ska anpassa sig till lokal jordmån och klimat. Utsäde hade erhållits av Hans Larsson. Detta blandades med tidigare skördar av svedjeråg och Smithråg och utsädet överlämnades till Susanne Eriksdotter, växtodlare i Isgärde som sådde ut rågen i fält i höstas.

I år fortsätter vi uppförökningen av en ursprungsort från Öland; Ölands speltvete, erhållen från föreningen Allkorn för några år sedan. Sorten har inte odlats i fält sedan början av 1900-talet och blir kanske ytterligare en ursprungsort av lantvete från Öland, utöver det nu allmänt spridda Ölandsvetet.

Intresset för odlingarna är stort

Vi sätter upp skyltar i odlingen så att man själv kan gå runt bland odlingslotterna. I juli månad kommer vi att ha visningar som vi utannonserar via Ölands Museum Himmelsbergas hemsida. På förfrågan kan visningar hållas för grupper. Kontakta Kerstin Fredlund 0730422367 eller kerstin@hiddeningrains.se.

Välkomna!

MITTLANDET

Bioblitz i Karum, Karås och Västra äng

Flera naturföreningar kommer tillsammans med Länsstyrelsen att inventera växter och djur i naturreservaten Karum, Karås och Västra Äng. Vi ska under ett dygn försöka hitta så många arter som möjligt. Ett sådant arrangemang kallas för en Bioblitz.

Inom Mittlandsprojektet är ett av målen att öka kunskapen om svampar, växter och djur. När vi vet mer kan vi anpassa reservatens skötselplaner för hotade och känsliga arter. På så vis kan vi hjälpa deras överlevnad på lång sikt.

Locka nattfjärilar gör vi i mörkret med ultraviolett ljus

Inventeringarna genomförs under vandringar i området, då alla arter registreras. Lupp och kikare kommer väl till pass. Småkryp fångas in med fjärlshåvar i luften eller växtlighet eller kanske med vattenhåvar i vattendrag och pölar. En del småkryp hittar vi nog under stenar, i håligheter eller i djurspillning. En mängd aktiviteter kommer att ordnas för allmänheten, program kommer!

Tid: Lördag 15 juni 2024

Plats: Parkering finns vid Karums Naturreservat

OBS: Mat och fika finns att köpa

Målgrupp: Alla intresserade

Ingen anmälan behövs

För mer information kontakta Susanne Forslund, projektledare för projekt Mittlandet

e-post: Susanne.forslund@lansstyrelsen.se

MITTLANDET

Mittlandsleden

Mittlandsleden för dig till fantastiska platser. Var du än ansluter till leden passerar du levande byar med nutida brukande, artrika naturreservat och historiska platser. Kommunerna restaurerade under 2022–23 stora delar av den 5 mil långa leden. Det røjde, markerade leden med orange, ny logga och informerar med nya skyltar. På berättarbänkarna kan du ta en paus och med hjälp av en QR-kod lyssna på en berättelse om platsen eller Mittlandens olika värden.

Sök på Mittlandet i Naturkartan: [Öland – Naturkartan](#)

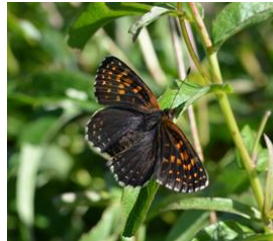
Mittlandsledens berättarbänk, ledmarkering och spång. Foto: Susanne Forslund

MITTLANDET

Fjärilsupprop

Fjärilar är känsliga för torkan, igenväxning och hårt bete av markerna. Många arter behöver vår hjälp och vi behöver mer kunskap om var de finns. Under 2024 har vi valt ut fem särskilt intressanta fjärilar som har sin öländska huvudutbredning i Mittlandet. De har alla en negativ trend i landet. Vi uppmanar därför alla som känner igen fjärilsarterna att rapportera dem på Artportalen. Kanske kommer du att se fler personer med fjärilshåv i markerna. Ibland måste de fångas in för artbestämning, men kikare och kamera är också bra hjälpmedel! Många arter är svåra att skilja från varandra.

Violettkantad guldvinge och svartfläckig blåvinge, väddnätfjäril, sotnätfjäril och gullvivefjäril. Foto: Mats Lindeborg

MITTLANDET